

**Analytická zpráva o územní distribuci  
romské populace podle dat z cenzu  
2001 a 2011**

Ivana Šimíková  
Laura Fónadová  
Tomáš Katrňák

Tato publikace je výstupem projektu LP-PDP1-001 „Vytvoření systému sběru kvantitativních dat pro vyhodnocování situace Romů v české společnosti“ (2020–2024), který je řešen za podpory programu Fondů EHP a Norska. Web projektu viz <http://esd.vupsv.cz/>.



**Norway**  
grants



Toto dílo podléhá licenci Creative Commons Uveďte původ 4.0 Mezinárodní veřejná licence.  
(<http://www.creativecommons.org/licenses/by/4.0>)

Vydal Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.  
Dělnická 213/12, Praha 7, 170 00  
Vyšlo v roce 2021, 1. vydání, počet stran 34  
Tisk: VÚPSV, v. v. i.

<https://www.vupsv.cz>

# Obsah

<b>Úvod</b> .....	5
<b>1. Rozdíly</b> .....	6
1.1 Rozložení obcí.....	6
1.2 Rozložení osob.....	10
<b>2. Změna</b> .....	16
<b>3. Územní distribuce romské populace v cenzu 2011</b> .....	18
3.1 Rozložení romské populace podle krajů ČR.....	18
3.2 Rozložení romské populace dle okresů ČR .....	19
3.3 Rozložení romské populace podle velikosti obce.....	21
3.4 Překryv obcí s přítomností romské populace s obcemi s výskytem sociálně vyloučených lokalit .....	27
<b>4. Popis vícestupňového náhodného výběru z romské populace</b> .....	30
4.1 Postup konstrukce vzorku .....	30
4.2 Posouzení výběrového souboru lokálními experty .....	32
<b>Literatura</b> .....	34



# Úvod

Následující analýza je vedlejším výstupem konstrukce opory výběru z hlediska územní distribuce romské populace zachycené v cenzu 2011 v rámci projektu *Vytvoření systému sběru kvantitativních dat pro vyhodnocování situace Romů v české společnosti*. Část textu (kap. 3 Územní distribuce romské populace v cenzu 2011) byla již publikována ve sborníku příspěvků z mezinárodní vědecké konference RELIK 2021 (Reprodukce lidského kapitálu – vzájemné vazby a souvislosti), která se konala v listopadu 2021.<sup>1</sup>

Romská populace je považována za tzv. „hard-to-reach“ populaci (Kappelhof 2015; Tourangeau 2014; Font, Mendez 2013), tedy obtížně dostupnou. Jedním z důvodů je obtížná dostupnost z hlediska jejího rozložení v prostoru; jde o populaci řídké se vyskytující, nerovnoměrně rozloženou, a její rozložení není dostatečně známo. V následující analýze popisujeme, co lze o jejím rozložení zjistit z dat cenzu.

Pro analýzu používáme data, která jsme obdrželi od Českého statistického úřadu, a to z cenzů, tedy Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 a 2011 (dále jen „cenzy“ nebo „SLDB“ a příslušným rokem, např. „SLDB11“). Data vhodná pro analýzu územní distribuce máme pouze v agregované podobě, obsahují informaci o kraji, okresu, obci, základních sídelních jednotkách, sčítacích obvodech, celkovém počtu obyvatel obce a počtu obyvatel z cílové populace.

Při analýze pracujeme se **dvěma populacemi: obecnou populací (v tabulkách jako „OP“)**, která zahrnuje všechny obyvatele ČR zachycené cenzem bez rozlišení národnosti či mateřského jazyka a **romskou populací (v tabulkách jako „RP“)**, která je zkonstruována z dat o národnosti a mateřském jazyku, a zahrnuje všechny osoby, které v daném cenzu uvedly romskou národnost (samostatně, nebo v kombinaci) anebo mateřský jazyk (opět samostatně, nebo v kombinaci).<sup>2</sup>

Nejprve se díváme na **rozdíly** v územní distribuci mezi romskou populací a obecnou populací. Rozdíly hledáme v územní distribuci obcí, ve které populace žijí (nejprve bez ohledu na to, kolik osob z dané populace tam žije), a následně v distribuci osob z dané populace (s ohledem na jejich množství).

Poté se zaměřujeme na **změnu** v distribuci osob z romské populace mezi cenzy 2001 a 2011 a chceme vyhodnotit spolehlivost dat z cenzu z hlediska územní distribuce cílové populace a posoudit potenciál a limity dat z cenzu pro využití při konstrukci výběrového souboru pro účely výběrového šetření.

Následně se podrobněji věnujeme analýze **územní distribuce romské populace v cenzu 2011**, a nakonec **popisujeme, jak byla data z cenzu 2011 použita jako opora výběru** pro konstrukci výběrového souboru pro účely výběrového šetření, které realizujeme.

---

<sup>1</sup> FÓNADOVÁ, Laura, KATRŇÁK, Tomáš a ŠIMÍKOVÁ, Ivana. Populace Romů ve Sčítání lidu 2011 z hlediska územní distribuce a sociodemografické struktury. In. *Conference Proceedings of the 14th annual International Conference RELIK 2021*. Prague: Prague University of Economics and Business, 2021.

<sup>2</sup> Pokud dále v textu hovoříme o romské populaci, tak máme na mysli výhradně takto vymezenou populaci.

# 1. Rozdíly

## 1.1 Rozložení obcí

V roce 2001 bylo podle dat z cenzu, která jsme měli k dispozici, obyvatelstvo ČR, tedy obecná populace, rozděleno do celkem 6 258 obcí s celkovým počtem obyvatel 10 230 060 osob. V roce 2011 to bylo obcí 6 251 a celkový počet obyvatel podle obvyklého pobytu 10 436 560 osob.

Cenzus v roce 2001 zároveň zachytil celkem 28 820 osob s romskou příslušností. Tyto osoby se vyskytovaly v celkem 1 504 obcích. V roce 2011 to bylo celkem 44 373 osob ve 2 010 obcích.

Tabulka č. 1 **Počet obcí a osob v obecné a romské populaci v cenzu 2001 a 2011**

	OP 2001	RP 2001	OP 2011	RP 2011
<b>Počet obcí</b>	6 258	1 504	6 251	2 010
<b>Počet osob</b>	10 230 060	28 820	10 436 560	44 373

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

Poznámka: V této i v následujících tabulkách představuje „OP“ obecnou populaci a „RP“ romskou populaci.

Romská populace se podle dat z obou cenzů vyskytovala ve všech krajích a ve všech okresech, ale pouze ve 24 % (2001), respektive ve 32 % všech obcí ČR (2011). Takový podíl obcí s přítomností osob z romské populace je však ve srovnání s celkovým podílem romské populace na obecné populaci zároveň překvapivě vysoký, když podíl romské populace na celku obecné populace je pouze 0,28 % (2001), respektive 0,43 %. Takový výsledek ukazuje na důležitost územní distribuce cílové populace. Přestože jde o populaci relativně nepočetnou, je rozmístěna v relativně vysokém podílu obcí ČR, což ukazuje na její řídkou koncentraci. Dále si ukážeme, že situace je ještě komplikovanější, a to proto, že romská populace není rozložena rovnoměrně, a to ani ve srovnání s obecnou populací, ani uvnitř sebe samé. V části obcí a měst se vyskytuje v relativně vysoké koncentraci, v další části v koncentraci velmi slabé.

Nyní se podíváme na rozdíly mezi obcemi, ve kterých je rozložena romská populace oproti obcím, ve kterých je rozložena celá populace ČR. Analytickými jednotkami jsou v tomto případě obce, celek (100 %) vždy tvoří suma obcí, ve kterých se v daném roce vyskytuje daná populace (romská vs. obecná). Díváme se na to, kde se objevuje větší či menší podíl obcí s přítomností romské populace, než bychom očekávali podle rozložení obecné populace; hovoříme pak o tom, kde jsou obce nad či podprezentovány.

Nejprve se na rozdíly mezi populacemi v distribuci obcí podíváme z hlediska velikostních kategorií obcí (podle počtu obyvatel).

Tabulka č. 2 **Rozložení obcí v ČR podle 13 velikostních kategorií<sup>3</sup> ve srovnání s obcemi s přítomností romské populace**

	OP 2001 (v %)	RP 2001 (v %)	Rozdíl RP minus OP 2001	OP 2011 (%)	RP 2011 (%)	Rozdíl RP minus OP 2011
<b>Do 199</b>	26,50	6,00	-20,50	24,00	5,90	-18,10
<b>200 – 499</b>	32,60	19,70	-12,90	32,30	21,10	-11,20
<b>500 – 999</b>	20,50	22,80	2,30	21,40	23,60	2,20
<b>1 000 – 1 999</b>	10,40	18,70	8,30	11,60	20,10	8,50
<b>2 000 – 4 999</b>	5,80	16,00	10,20	6,40	16,10	9,70
<b>5 000 – 9 999</b>	2,10	8,00	5,90	2,20	6,80	4,60
<b>10 000 – 19 999</b>	1,10	4,50	3,40	1,10	3,40	2,30
<b>20 000 – 49 999</b>	0,70	2,70	2,00	0,70	2,10	1,40
<b>50 000 – 99 999</b>	0,30	1,10	0,80	0,20	0,60	0,40
<b>100 000 – 199 999</b>	0,00*	0,10	0,10	0,00*	0,10	0,10
<b>200 000 – 499 999</b>	0,00*	0,10	0,10	0,00*	0,10	0,10
<b>1 000 000 a více</b>	0,00*	0,10	0,10	0,00*	0,00*	0,00*
<b>Celkem</b>	100,00	100,00	0,00	100,00	100,00	0,00

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

\*Poznámka: Nulové hodnoty neznamenají, že by se v dané velikostní kategorii nevyskytovala žádná obec, ale že jejich počet je tak nízký, že podíl nelze vyjádřit jedním či dvěma desetinnými čísly (v posledních třech velikostních kategoriích jsou počty pro obě populace 2; 2; 1).

Tabulka č. 2 ukazuje, že největší rozdíly mezi populacemi vykazují obce do 500 obyvatel, s tím, že obce s přítomností romské populace jsou v této velikostní kategorii výrazně podprezentovány (záporná hodnota ve sloupci „rozdíl RP minus OP“), a ve všech ostatních velikostních kategoriích naopak nadprezentovány, výrazněji pak ve velikostní kategorii 1 000 až 4 999 obyvatel.

Tabulka č. 3 **Rozložení obcí v ČR podle čtyř velikostních kategorií ve srovnání s obcemi s přítomností romské populace**

	OP 2001		RP 2001		OP 2011		RP 2011	
	%	kum. %	%	kum. %	%	kum. %	%	kum. %
<b>Do 1 999</b>	90	90	67,2	67,2	89,4	89,4	70,7	70,7
<b>2 000 – 4 999</b>	5,8	95,8	16	83,2	6,4	95,7	16,1	86,8
<b>5 000 – 9 999</b>	2,1	97,9	8	91,3	2,2	97,9	6,8	93,5
<b>10 000 a více</b>	2,1	100	8,7	100	2,1	100	6,5	100
<b>Celkem</b>	100,0		100,0		100,0		100,0	

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

<sup>3</sup> Tabulka zobrazuje pouze 12 velikostních kategorií, protože v kategorii 500 000 až 1 000 000 osob se v ČR žádná obec nevyskytuje.

## 1. Rozdíly

Vyjádření rozdílů pomocí kumulativních podílů na menším počtu velikostních kategorií obcí ukazuje, že zatímco 90 % (2001), respektive 89 % (2011) všech obcí ČR představují obce do 1999 obyvatel, mezi obcemi, kde žila romská populace, tvoří tato kategorie pouze 67 %, respektive 71 %.

Nyní se na rozdíly mezi populacemi v distribuci obcí díváme z hlediska krajů.

Tabulka č. 4 **Rozložení obcí v ČR podle krajů ve srovnání s obcemi s přítomností romské populace** (v %)

Kraj	OP 2001	RP 2001	OP 2011	RP 2011	Rozdíl RP minus OP 2001	Rozdíl RP minus OP 2011
Hlavní město Praha	0,02	0,07	0,02	0,05	0,05	0,03
Jihočeský	9,96	7,31	9,97	7,91	-2,64	-2,06
Jihomoravský	10,74	7,71	10,77	9,65	-3,03	-1,11
Karlovarský	2,11	4,26	2,11	3,73	2,15	1,62
Královéhradecký	7,16	7,25	7,17	7,61	0,09	0,45
Liberecký	3,45	5,05	3,44	4,03	1,60	0,59
Moravskoslezský	4,78	6,58	4,80	7,01	1,80	2,22
Olomoucký	6,34	8,64	6,38	8,41	2,30	2,02
Pardubický	7,24	6,58	7,21	6,07	-0,66	-1,15
Plzeňský	8,09	8,11	8,01	7,66	0,03	-0,35
Středočeský	18,34	18,75	18,32	18,46	0,41	0,14
Ústecký	5,66	9,84	5,66	8,91	4,18	3,24
Kraj Vysočina	11,27	5,65	11,26	5,62	-5,61	-5,64
Zlínský	4,86	4,19	4,88	4,88	-0,67	0,00
Celkem	100,00	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

Jak je patrné z tabulky č. 4, rozdíl v distribuci obcí obývaných romskou populací ve srovnání s obcemi obývanými obecnou populací není nijak markantní. Největší rozdíl se ukazuje v Kraji Vysočina, kde je počet obcí s přítomností romské populace o bezmála 6 p. b. nižší, než by se dalo očekávat vzhledem k rozložení obecné populace. Vyšší je pak v tomto smyslu v kraji Ústeckém, Moravskoslezském a Olomouckém, a to o více než 3, respektive 2 p. b.

Nevýznamné rozdíly evidujeme i v případě okresů, viz následující tabulka č. 5.



Tabulka č. 5 Rozložení obcí v rámci okresů v r. 2011 a rozdíl mezi obecnou a romskou populací

Okres	OP 2011 (%)	RP 2011 (%)	Rozdíl RP minus OP 2011	Okres	OP 2011 (%)	RP 2011 (%)	Rozdíl RP minus OP 2011
Benešov	1,8	0,9	-0,9	Nymburk	1,4	1,6	0,3
Beroun	1,4	1,2	-0,1	Olomouc	1,5	1,9	0,4
Blansko	1,9	0,9	-1,0	Opava	1,2	1,5	0,3
Brno-město	0,02	0,0	0,03	Ostrava-město	0,2	0,3	0,09
Brno-venkov	3,0	3,1	0,1	Pardubice	1,8	1,8	0,0
Bruntál	1,1	1,8	0,8	Pelhřimov	1,9	0,9	-1,0
Břeclav	1,0	1,0	0,0	Písek	1,2	0,6	-0,6
Česká Lípa	0,9	1,0	0,1	Plzeň-jih	1,5	0,9	-0,5
České Budějovice	1,7	1,5	-0,2	Plzeň-město	0,2	0,2	0,0
Český Krumlov	0,7	1,2	0,5	Plzeň-sever	1,6	1,3	-0,2
Děčín	0,8	1,5	0,7	Praha	0,02	0,0	0,03
Domažlice	1,4	1,4	0,03	Praha-východ	1,8	1,7	-0,02
Frydek-Místek	1,2	1,5	0,4	Praha-západ	1,3	1,9	0,7
Havlíčkův Brod	1,9	1,1	-0,8	Prachatice	1,0	1,1	0,1
Hodonín	1,3	1,7	0,4	Prostějov	1,5	2,2	0,7
Hradec Králové	1,7	1,7	0,0	Přerov	1,7	1,8	0,2
Cheb	0,6	1,0	0,4	Příbram	1,9	1,4	-0,5
Chomutov	0,7	1,1	0,4	Rakovník	1,3	1,3	0,00
Chrudim	1,7	1,4	-0,3	Rokycany	1,1	0,7	-0,3
Jablonec nad Nisou	0,5	0,9	0,4	Rychnov n. Kn.	1,3	1,2	-0,03
Jeseník	0,4	0,8	0,5	Semily	1,0	1,0	0,01
Jičín	1,8	2,0	0,3	Sokolov	0,6	1,3	0,7
Jihlava	2,0	1,3	-0,7	Strakonice	1,8	1,1	-0,7
Jindřichův Hradec	1,7	1,1	-0,6	Svitavy	1,9	1,4	-0,5
Karlovy Vary	0,9	1,4	0,5	Šumperk	1,2	1,6	0,4
Karviná	0,3	0,7	0,4	Tábor	1,8	1,3	-0,5
Kladno	1,6	2,1	0,5	Tachov	0,8	1,5	0,7
Klatovy	1,6	1,5	-0,1	Teplice	0,5	1,0	0,5
Kolín	1,4	1,7	0,3	Trutnov	1,2	1,5	0,3
Kroměříž	1,3	1,1	-0,1	Třebíč	2,7	1,2	-1,5
Kutná Hora	1,4	1,2	-0,2	Uherské Hradiště	1,2	1,6	0,3
Liberec	0,9	1,0	0,1	Ústí nad Labem	0,4	0,4	0,1
Litoměřice	1,7	2,2	0,5	Ústí nad Orlicí	1,9	1,5	-0,4
Louny	1,1	1,8	0,7	Vsetín	0,9	1,0	0,1
Mělník	1,1	1,6	0,5	Vyškov	1,3	1,7	0,4
Mladá Boleslav	1,9	1,5	-0,4	Zlín	1,4	1,1	-0,3
Most	0,4	0,7	0,3	Znojmo	2,3	1,2	-1,1
Náchod	1,2	1,1	-0,1	Žďár n. Sázavou	2,8	1,1	-1,7
Nový Jičín	0,8	1,1	0,2				

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

## 1. Rozdíly

Z dosud prezentovaných výsledků je zřejmé, že pokud romská populace žije v typově odlišných obcích z hlediska velikosti či územního členění, rozdíl se projevuje až v souvislosti s velikostí romské populace v dané obci, jak si ukážeme dále. I když se na územní rozložení populace budeme nadále dívat prostřednictvím velikostních kategorií obcí a dále krajů a okresů, oproti předchozím analýzám zde budou analytickými jednotkami osoby, přesněji řečeno počty osob. Dříve než se budeme věnovat těmto analýzám, podíváme se trochu blíže na soubor obcí, kde se podle cenů vyskytuje romská populace v počtu 4 a méně osob.

V roce 2001 bylo takových obcí 898 s celkovým počtem 2 694 osob, v roce 2011 šlo o 1 202 obcí s celkovým počtem 2 404 osob, což je významný podíl z celku obcí, z hlediska počtu osob jde ale o podíl výrazně menší. V obou sledovaných letech, v roce 2001 i 2011, tvořily obce, kde se vyskytly méně než 4 osoby z romské populace, 60 % z celku obcí s přítomností romské populace, ale pouze 9 %, respektive 5 % z celku osob.

Tabulka č. 6 **Počet obcí, ve kterých se vyskytly osoby z romské populace v počtu nižších než 4 osoby, a celkový počet osob v nich**

	RP 2001	RP 2001 „4 a méně“		RP 2011	RP 2011 „4 a méně“	
	počet	počet	podíl (%)	počet	počet	podíl (%)
<b>Počet obcí</b>	1 504	898	59,71	2 010	1 202	59,80
<b>Počet osob</b>	28 820	2 694	9,35	44 373	2 404	5,42

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

V obou cenzech se tedy vyskytuje významný počet obcí, ve kterých cenzus osoby z romské populace zachytil, ale v počtu méně než 4 osoby. S největší pravděpodobností půjde o jednu domácnost. Přestože nelze zcela vyloučit ani to, že v dané obci žijí další romské domácnosti, které však cenzus nezachytil, ani to, že jde o „nepravé“ romské domácnosti (kdy romskou národnost či romský mateřský jazyk deklarují osoby bez romského původu), předpokládáme, že z hlediska typologie romských domácností (tj. domácností s alespoň jedním členem z romské populace) může jít o zajímavý typ – romská domácnost žijící v obci osamoceně, která může být nositelem specifických sociálně-ekonomických charakteristik. K vyhodnocení spolehlivosti výskytu takových domácností se ještě vrátíme, až se budeme věnovat změnám hodnot sledovaných dat mezi lety 2001 a 2011.

## 1.2 Rozložení osob

Nyní se tedy podíváme na rozdíly mezi populacemi z hlediska koncentrace osob v rámci velikostních kategorií obcí, krajů a okresů. Tento pohled je intuitivnější a má větší vypovídací hodnotu. Lze předpokládat, že i rozdíly mezi populacemi budou výraznější. Nejprve se podívejme na rozdíly v koncentraci osob v různých velikostních kategoriích obcí podle počtu obyvatel.

Tabulka č. 7 **Rozdíly v rozložení obecné a romské populace v obcích v různých velikostních kategoriích** (v %)

Velikostní kategorie obce (počet osob)	OP 2001		RP 2001		Rozdíl RP minus OP 2001	OP 2011 (obvyklý pobyt)		RP 2011		Rozdíl RP minus OP 2011
	počet	%	počet	%	%	počet	%	počet	%	%
do 199	205 095	2,0	238	0,8	-1,2	184 881	1,8	323	0,7	-1,0
200 – 499	663 416	6,5	1 146	4,0	-2,5	656 440	6,3	1 790	4,0	-2,3
500 – 999	893 592	8,7	1 466	5,1	-3,6	938 236	9,0	2 378	5,4	-3,6
1 000 – 1 999	903 757	8,8	1 514	5,3	-3,6	1 011 022	9,7	2 491	5,6	-4,1
2 000 – 4 999	1 118 510	10,9	2 541	8,8	-2,1	1 214 078	11,6	4 528	10,2	-1,4
5 000 – 9 999	898 301	8,8	2 690	9,3	0,6	943 149	9,0	4 194	9,5	0,4
10 000 – 19 999	965 102	9,4	3 366	11,7	2,2	955 957	9,2	5 371	12,1	2,9
20 000 – 49 999	1 220 039	11,9	5 051	17,5	5,6	1 279 362	12,3	8 350	18,8	6,6
50 000 – 99 999	1 232 360	12,0	5 283	18,3	6,3	928 423	8,9	6 430	14,5	5,6
100 000 – 199 999	267 866	2,6	755	2,6	0,0	374 079	3,6	1 446	3,3	-0,3
200 000 – 499 999	692 916	6,8	3 049	10,6	3,8	682 137	6,5	4 549	10,3	3,7
1 000 000 a více	1 169 106	11,4	1 721	6,0	-5,5	1 268 796	12,2	2 523	5,7	-6,5
<b>Celkem</b>	10 230 060	100	28 820	100		10 436 560	100,0	44 373	100	

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

Hodnoty korespondují s výsledky předchozí obdobné analýzy, která se věnovala rozložení obcí, ale nejsou tak výrazné. Osoby z romské populace jsou menším podílem, než bychom očekávali na základě zastoupení obecné populace, přítomny v menších obcích do 5 tisíc obyvatel, nejvýrazněji v kategorii 500 až 1 999 (o 7 až 8 p. b.), zároveň ale také v Praze. Naopak větším podílem, než bychom očekávali, jsou zastoupeny v kategorii 20 až 100 tisíc obyvatel (o 11 až 12 p. b.). Srovnání hodnot s hodnotami v tabulce č. 2 nás vede k závěru, že romská populace se vyskytuje ve výrazně menším počtu obcí do 500 obyvatel, ale pokud už tam je, tak v podílu, který je sice menší, než jaký je podíl obecné populace v takovém typu obce, ale rozdíl není tak výrazný.

## 1. Rozdíly

Tabulka č. 8 **Rozdíly v rozložení obecné a romské populace v krajích (v %)**

Kraj	OP 2001		RP 2001		Rozdíl RP minus OP 2001	OP 2011		RP 2011		Rozdíl RP minus OP 2011
	osob	%	osob	%	%	osob	%	osob	%	%
<b>Hl. město Praha</b>	1 169 106	11,4	1 721	6,0	-5,5	1 268 796	12,2	2 523	5,7	-6,5
<b>Jihočeský</b>	625 267	6,1	1 475	5,1	-1,0	628 336	6,0	2 516	5,7	-0,4
<b>Jihomoravský</b>	1 134 772	11,1	1 912	6,6	-4,5	1 163 508	11,1	3 027	6,8	-4,3
<b>Karlovarský</b>	304 343	3,0	1 644	5,7	2,7	295 595	2,8	2 356	5,3	2,5
<b>Královéhradecký</b>	550 724	5,4	1 513	5,2	-0,1	547 916	5,2	2 640	5,9	0,7
<b>Liberecký</b>	428 184	4,2	1 354	4,7	0,5	432 439	4,1	2 363	5,3	1,2
<b>Moravskoslezský</b>	1 265 019	12,4	4 726	16,4	4,0	1 205 834	11,6	6 870	15,5	3,9
<b>Olomoucký</b>	643 817	6,3	2 244	7,8	1,5	628 427	6,0	3 428	7,7	1,7
<b>Pardubický</b>	508 281	5,0	1 326	4,6	-0,4	511 627	4,9	1 878	4,2	-0,7
<b>Plzeňský</b>	550 688	5,4	1 590	5,5	0,1	570 401	5,5	2 152	4,8	-0,6
<b>Středočeský</b>	1 122 473	11,0	3 157	11,0	0,0	1 289 211	12,4	4 260	9,6	-2,8
<b>Ústecký</b>	820 219	8,0	4 784	16,6	8,6	808 961	7,8	7 896	17,8	10,0
<b>Kraj Vysočina</b>	512 157	5,0	560	1,9	-3,1	505 565	4,8	1 138	2,6	-2,3
<b>Zlínský</b>	595 010	5,8	814	2,8	-3,0	579 944	5,6	1 326	3,0	-2,6
<b>Celkem</b>	10 230 060	100,0	28 820	100,0		10 436 560	100,0	44 373	100,0	

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

Z rozložení osob v rámci krajů je zřejmé, že romská populace je nejvýrazněji nadreprezentována v kraji Ústeckém a Moravskoslezském, a naopak podreprezentována v kraji Hlavní město Praha a v kraji Jihomoravském.

Tabulka č. 9 **Rozdíly v rozložení obecné a romské populace v okresech (seřazeno sestupně podle rozdílu mezi RP a OP v roce 2011)**

Okres	OP 2001		RP 2001		Rozdíl RP minus OP 2001	OP 2011		RP 2011		Rozdíl RP minus OP 2001
	osob	%	osob	%	%	osob	%	osob	%	%
<b>Most</b>	117 196	1,1	820	2,8	1,7	111 775	1,1	1 825	4,1	3,0
<b>Ostrava-město</b>	343 559	3,4	1808	6,3	2,9	326 018	3,1	2 608	5,9	2,8
<b>Ústí nad Labem</b>	117 780	1,2	1007	3,5	2,3	118 228	1,1	1 419	3,2	2,1
<b>Děčín</b>	133 887	1,3	887	3,1	1,8	128 834	1,2	1 377	3,1	1,9
<b>Přerov</b>	135 886	1,3	852	3,0	1,6	130 082	1,2	1 336	3,0	1,8
<b>Sokolov</b>	93 607	0,9	991	3,4	2,5	89 961	0,9	1 154	2,6	1,7
<b>Chomutov</b>	124 979	1,2	668	2,3	1,1	122 157	1,2	1 268	2,9	1,7
<b>Karviná</b>	281 000	2,7	947	3,3	0,5	256 394	2,5	1 828	4,1	1,7
<b>Teplice</b>	126 098	1,2	856	3,0	1,7	125 498	1,2	996	2,2	1,0
<b>Bruntál</b>	100 272	1,0	511	1,8	0,8	92 693	0,9	840	1,9	1,0
<b>Brno-město</b>	376 172	3,7	1 268	4,4	0,7	385 913	3,7	1 961	4,4	0,7

pokračování tabulky

Okres	OP 2001		RP 2001		Rozdíl RP minus OP 2001	OP 2011		RP 2011		Rozdíl RP minus OP 2001
	osob	%	osob	%	%	osob	%	osob	%	%
Jablonec nad Nisou	88 154	0,9	458	1,6	0,7	88 200	0,8	676	1,5	0,7
Louny	86 020	0,8	328	1,1	0,3	85 191	0,8	649	1,5	0,6
Prostějov	109 890	1,1	427	1,5	0,4	107 859	1,0	709	1,6	0,6
Český Krumlov	59 569	0,6	276	1,0	0,4	60 516	0,6	482	1,1	0,5
Česká Lípa	101 895	1,0	374	1,3	0,3	100 756	1,0	646	1,5	0,5
Jičín	77 761	0,8	216	0,7	0,0	79 702	0,8	532	1,2	0,4
Kutná Hora	73 628	0,7	198	0,7	0,0	73 404	0,7	485	1,1	0,4
Karlovy Vary	118 897	1,2	352	1,2	0,1	115 446	1,1	655	1,5	0,4
Cheb	91 839	0,9	301	1,0	0,1	90 188	0,9	547	1,2	0,4
Liberec	162 780	1,6	425	1,5	-0,1	169 878	1,6	881	2,0	0,4
Písek	70 300	0,7	217	0,8	0,1	69 843	0,7	454	1,0	0,4
Kladno	151 360	1,5	792	2,7	1,3	158 799	1,5	828	1,9	0,3
Hradec Králové	161 178	1,6	402	1,4	-0,2	162 661	1,6	833	1,9	0,3
Rokycany	45 788	0,4	311	1,1	0,6	47 458	0,5	322	0,7	0,3
Náchod	112 714	1,1	433	1,5	0,4	109 550	1,0	576	1,3	0,2
Kolín	89 379	0,9	343	1,2	0,3	96 001	0,9	491	1,1	0,2
Vsetín	147 064	1,4	314	1,1	-0,3	142 420	1,4	673	1,5	0,2
Jeseník	42 413	0,4	335	1,2	0,7	38 779	0,4	229	0,5	0,1
Prachatice	51 369	0,5	112	0,4	-0,1	50 010	0,5	254	0,6	0,1
Tachov	51 439	0,5	253	0,9	0,4	51 917	0,5	253	0,6	0,1
Mělník	94 635	0,9	387	1,3	0,4	104 659	1,0	472	1,1	0,1
Pardubice	160 658	1,6	556	1,9	0,4	168 423	1,6	738	1,7	0,0
Nymburk	82 804	0,8	254	0,9	0,1	94 884	0,9	403	0,9	0,0
Domažlice	58 511	0,6	168	0,6	0,0	59 926	0,6	252	0,6	0,0
Plzeň-město	179 889	1,8	573	2,0	0,2	188 045	1,8	792	1,8	0,0
Jihlava	109 856	1,1	225	0,8	-0,3	110 522	1,1	458	1,0	0,0
Rakovník	52 487	0,5	100	0,3	-0,2	54 993	0,5	219	0,5	0,0
Rychnov nad Kněžnou	78 294	0,8	263	0,9	0,1	77 829	0,7	308	0,7	-0,1
Chrudim	103 934	1,0	253	0,9	-0,1	103 199	1,0	395	0,9	-0,1
Mladá Boleslav	113 241	1,1	471	1,6	0,5	123 659	1,2	469	1,1	-0,1
České Budějovice	178 506	1,7	479	1,7	-0,1	186 462	1,8	725	1,6	-0,2
Opava	177 970	1,7	488	1,7	0,0	174 899	1,7	673	1,5	-0,2
Strakonice	69 863	0,7	164	0,6	-0,1	69 786	0,7	209	0,5	-0,2
Trutnov	120 777	1,2	199	0,7	-0,5	118 174	1,1	391	0,9	-0,3
Ústí nad Orlicí	138 247	1,4	352	1,2	-0,1	136 760	1,3	470	1,1	-0,3
Nový Jičín	152 766	1,5	674	2,3	0,8	148 074	1,4	518	1,2	-0,3

## 1. Rozdíly

pokračování tabulky

Okres	OP 2001		RP 2001		Rozdíl RP minus OP 2001	OP 2011		RP 2011		Rozdíl RP minus OP 2001
	osob	%	osob	%	%	osob	%	osob	%	%
Plzeň-sever	69 474	0,7	118	0,4	-0,3	74 940	0,7	196	0,4	-0,3
Olomouc	229 273	2,2	400	1,4	-0,9	230 408	2,2	854	1,9	-0,3
Klatovy	87 943	0,9	122	0,4	-0,4	85 726	0,8	233	0,5	-0,3
Havlíčkův Brod	95 040	0,9	80	0,3	-0,7	94 217	0,9	264	0,6	-0,3
Litoměřice	114 259	1,1	218	0,8	-0,4	117 278	1,1	362	0,8	-0,3
Semily	75 355	0,7	97	0,3	-0,4	73 605	0,7	160	0,4	-0,3
Plzeň-jih	57 644	0,6	45	0,2	-0,4	62 389	0,6	104	0,2	-0,4
Svitavy	105 442	1,0	165	0,6	-0,5	103 245	1,0	275	0,6	-0,4
Vyškov	86 116	0,8	207	0,7	-0,1	88 154	0,8	210	0,5	-0,4
Kroměříž	107 811	1,1	167	0,6	-0,5	105 569	1,0	284	0,6	-0,4
Tábor	102 773	1,0	121	0,4	-0,6	101 115	1,0	258	0,6	-0,4
Beroun	75 684	0,7	148	0,5	-0,2	86 160	0,8	194	0,4	-0,4
Šumperk	126 355	1,2	230	0,8	-0,4	121 299	1,2	300	0,7	-0,5
Příbram	110 685	1,1	123	0,4	-0,7	112 816	1,1	240	0,5	-0,5
Třebíč	114 636	1,1	128	0,4	-0,7	111 693	1,1	234	0,5	-0,5
Pelhřimov	72 984	0,7	51	0,2	-0,5	71 914	0,7	62	0,1	-0,5
Jindřichův Hradec	92 887	0,9	106	0,4	-0,5	90 604	0,9	134	0,3	-0,6
Břeclav	114 197	1,1	134	0,5	-0,7	112 828	1,1	169	0,4	-0,7
Benešov	90 625	0,9	144	0,5	-0,4	95 459	0,9	84	0,2	-0,7
Uherské Hradiště	144 517	1,4	223	0,8	-0,6	141 467	1,4	259	0,6	-0,8
Znojmo	112 277	1,1	58	0,2	-0,9	111 380	1,1	118	0,3	-0,8
Blansko	104 101	1,0	29	0,1	-0,9	105 708	1,0	72	0,2	-0,9
Žďár nad Sázavou	119 641	1,2	76	0,3	-0,9	117 219	1,1	120	0,3	-0,9
Praha-západ	82 404	0,8	111	0,4	-0,4	131 231	1,3	176	0,4	-0,9
Hodonín	160 237	1,6	116	0,4	-1,2	153 225	1,5	245	0,6	-0,9
Praha-východ	105 541	1,0	86	0,3	-0,7	157 146	1,5	199	0,4	-1,1
Frydek-Místek	209 452	2,0	298	1,0	-1,0	207 756	2,0	403	0,9	-1,1
Brno-venkov	181 672	1,8	100	0,3	-1,4	206 300	2,0	252	0,6	-1,4
Zlín	195 618	1,9	110	0,4	-1,5	190 488	1,8	110	0,2	-1,6
Praha	1 169 106	11,4	1 721	6,0	-5,5	1 268 796	12,2	2 523	5,7	-6,5
celkem	10 230 060	100	28 820	100		10 436 560	100	44 373	100	

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

Jak můžeme vidět v tabulkách rozložení populací v rámci krajů a okresů, data z cenzů potvrzují situaci známou na základě jiných zdrojů (popisovanou lokálními experty). Mezi okresy, kde je romská populace přítomna ve vyšším počtu než ve zbytku krajů, patří zejména okres Most, Ostrava-město, Ústí nad Labem, Děčín, Přerov, Sokolov, Chomutov, Karviná, Teplice a Bruntál. To nás vede k dílčímu závěru, že data z cenzu přináší validní informace o územní distribuci romské populace v rámci ČR. Tento závěr ještě obohatíme o zjištění plynoucí ze srovnání situace mezi cenzy.

## 2. Změna

Nejnápadnější změnou mezi výsledky cenzů je nárůst romské populace (zachycené v cenzu) v absolutním počtu. Zatímco v roce 2001 cenzus zachytil 28 820 osob deklarujících romskou národnost (samostatně anebo v kombinaci) anebo romský jazyk (samostatně anebo v kombinaci), v roce 2011 to bylo o 15 553 osob více, celkem 44 373, což je nárůst o 54 %.

Značné výkyvy v počtech osob deklarujících etnickou příslušnost prostřednictvím znaků jako je národnost či mateřský jazyk jsou hlavní, a ze své podstaty (jde o subjektivní volbu) neodstranitelnou slabinou dat z cenzu. Výsledné hodnoty jsou extrémně citlivé na společenské změny, jsou výsledkem (ne)důvěry a (de)motivace konkrétních osob příslušnost deklarovat, a je třeba s nimi počítat. Přestože v našem případě nelze zcela vyloučit efekt přirozeného přírůstku narození či přistěhování z jiné země, pravděpodobným vysvětlením uvedeného nárůstu je zvýšení motivace etnickou příslušnost deklarovat,<sup>4</sup> která byla také smyslem cílené kampaně, kterou při sčítání v roce 2011 ČSÚ ve spolupráci s lokálními experty organizoval.<sup>5</sup> Z tohoto hlediska bude zajímavé sledovat, jakého výsledku dosáhne cenzus 2021, ukončený letos (2021) na jaře.<sup>6</sup>

Omezená spolehlivost těchto dat nám nedovoluje zobecňovat demografické ani socioekonomické charakteristiky na celou romskou populaci, ani odhadovat její velikost. Domníváme se však, že pro identifikaci územní distribuce romské populace data používat můžeme, pokud v mezičase nedošlo k nějaké naprosto zásadní společenské změně, která by způsobila masivní přesuny populace v prostoru apod.

Z pouhého porovnání počtu obcí, ve kterých cenzu zachytily osoby z romské populace, což bylo 1 504 obcí v roce 2001 a 2 010 obcí v roce 2011, můžeme dojít k závěru, že v roce 2011 přibýlo minimálně 506 nových obcí. Ve skutečnosti jich přibýlo více, a to 944, protože řada obcí, které figurovaly v cenzu 2001, se již v cenzu 2011 neobjevily (tzn., nebyly v nich zachyceny osoby z romské populace); takových obcí bylo 438.

Co nás však zajímá více, je počet obcí, které se objevují v obou cenzech. Takových obcí bylo 1 066, a jde o 71 % všech obcí, které byly zachyceny již v roce 2001, což považujeme za významný podíl a ukazatel relativní stability romské populace v prostoru. Z celku obcí zachycených v roce 2011 tvoří obce, které v cenzu figurovaly již v roce 2001, 50 %.

Zároveň 328 (33 %) z nich jsou obce, ve kterých se **v obou cenzech** identifikovaly méně než 4 osoby z romské populace. Jde pravděpodobně o stabilní, v rámci obce „osamoceně“ žijící romské domácnosti.

Považujeme za zajímavé zjištění, že tyto „staré“ obce, které zachytil cenzus již v roce 2001, se podílejí drtivou měrou na přírůstku osob v roce 2011, a to konkrétně z 93 %. Staré obce (kterých

---

<sup>4</sup> Ověřit tyto efekty nejsme schopni, k tomu bychom potřebovali podrobná individuální (ne agregovaná) data, navíc propojená unikátním identifikátorem, která však pro nás nejsou z důvodů ochrany osobních údajů dostupná.

<sup>5</sup> Viz např. Tisková zpráva <https://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/podpora-romske-mensiny-v-prubehu-scitani-lidu--domu-a-bytu-2011-81150/>

<sup>6</sup> V době vzniku tohoto textu jsou známy pouze vybrané předběžné výsledky. K našemu tématu je zveřejněn pouze počet osob deklarujících romskou národnost (výsledky týkající se mateřského jazyka zatím nejsou zveřejněny), ale zároveň pouze těch, kteří ji deklarovali jako jedinou (tj. ne v kombinaci s další), a jde o 4 458 osob, což zatím naznačuje mírný pokles (asi o 13 %) oproti roku 2011, kdy hodnota tohoto údaje byla 5 135 osob, viz <https://www.czso.cz/csu/scitani2021/narodnost>



---

je 1 066) generují počet 41 404 osob, a „nové“ obce (tzn. ty, které se objevují až v cenzu 2011 a je jich 944), generují pouze 2 969 osob (připomeňme, že celkový počet osob v roce 2011 je 44 373). Pak je i logické, že rozdíly v rozložení mezi populacemi, které jsme ilustrovali výše, zůstávají relativně stabilní.

Za překvapivé zjištění také považujeme, že hodnoty se ani v rozmezí 10 let, která uplynula mezi cenzy 2001 a 2011, radikálně nemění. Krajské a okresní členění je samozřejmě velmi hrubým rastrem, který neumožňuje zaznamenat jemnější pohyby romské populace v prostoru, ke kterým bezpochyby dochází. Nicméně přesto, že census 2011 zachytil o 54 % větší romskou populaci než census 2001, její distribuce v rámci krajů a okresů zůstává na podobných hodnotách a nedošlo k dynamické změně. Pokud z územního hlediska dochází ke změnám, jak často referují lokální experti, tak pravděpodobně na úrovni nižších územních celků, jako jsou obce a města, případně jejich části. To nás vede k závěru, že data z cenzy, přestože dochází k výrazným výkyvům v absolutních hodnotách, jsou v případě absence alternativního robustního zdroje informací dobrým zdrojem pro identifikaci územní distribuce romské populace v rámci ČR a je vhodné je využít pro potřeby výběrového šetření.

## 3. Územní distribuce romské populace v cenzu 2011

V následujícím oddíle zčásti rekapitulujeme výsledky, které jsme prezentovali výše, a doplníme je o detailnější pohled na územní distribuci romské populace podle dat z cenzu 2011. Analytickou jednotkou jsou osoby z romské populace a celek v případě těchto analýz představuje pouze romská populace.

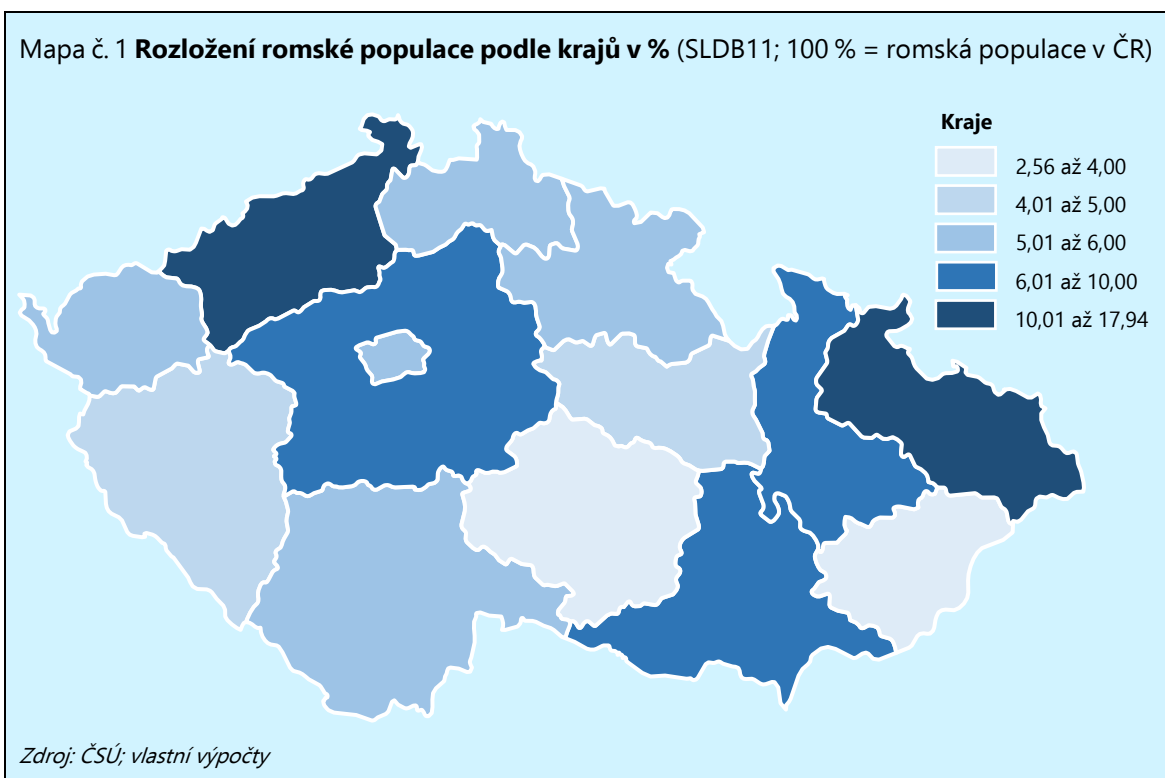
### 3.1 Rozložení romské populace podle krajů ČR

Při pohledu na tabulku č. 10 vidíme, že jedna třetina osob deklarujících v SLDB11 příslušnost k romské národnosti nebo uvádějících romský mateřský jazyk se koncentrovala v Ústeckém a Moravskoslezském kraji. Kolem 7 % osob identifikujeme ve Středočeském, Olomouckém a Jihomoravském kraji. Naopak nejméně cílových osob najdeme ve Zlínském kraji a v Kraji Vysočina.

Tabulka č. 10 **Rozložení romské populace podle krajů** (seřazeno sestupně)

Kraj	Abs. počet	Podíl
Ústecký	7 896	17,79
Moravskoslezský	6 870	15,48
Středočeský	4 260	9,6
Olomoucký	3 428	7,73
Jihomoravský	3 027	6,82
Královéhradecký	2 640	5,95
Hlavní město Praha	2 523	5,69
Jihočeský	2 516	5,67
Liberecký	2 363	5,33
Karlovarský	2 356	5,31
Plzeňský	2 152	4,85
Pardubický	1 878	4,23
Zlínský	1 326	2,99
Kraj Vysočina	1 138	2,56
<b>Celkem</b>	<b>44 373</b>	<b>100,0</b>

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

Mapa č. 1 **Rozložení romské populace podle krajů v %** (SLDB11; 100 % = romská populace v ČR)

### 3.2 Rozložení romské populace dle okresů ČR

Tabulka č. 11 demonstruje další prostorové hledisko, a sice rozložení populace romských osob v jednotlivých okresech České republiky, což uvnitř krajů umožňuje další přesnější lokalizaci míst, ve kterých se nacházely osoby tvořící populaci Romů v datech SLDB11. 7 092 osob, tedy 16 % osob, žije ve třech okresech. V Ostravě-město je to konkrétně 2 608, v Praze 2 523 a v Brně-město 1 961 osob.

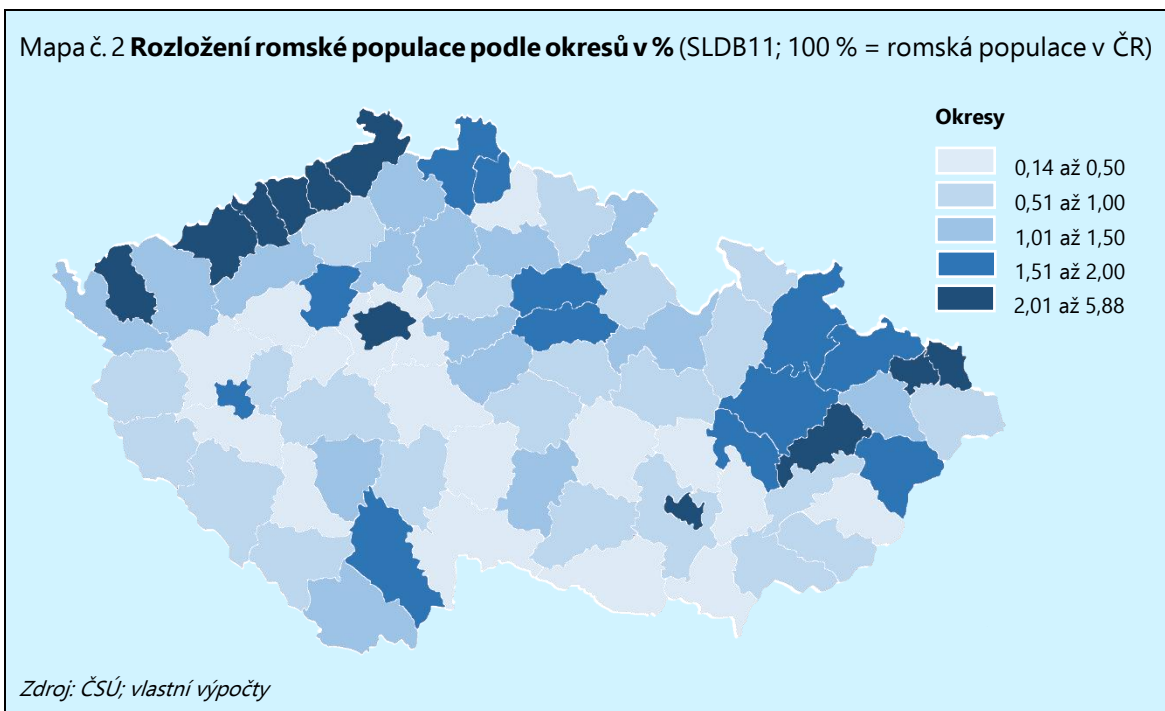
Z okresů, které nejsou nutně samostatná města, jsou nejpočetnější Karviná a Most. To koresponduje se dvěma kraji s největším počtem romských osob. V Ústeckém kraji se nacházely další 3 okresy s vysokým podílem romské populace, konkrétně Ústí nad Labem, Děčín a Chomutov. Mezi další okresy s vysokou koncentrací romských osob patří v roce 2011 okresy Přerov (Olomoucký kraj) Sokolov (Karlovarský kraj) a Teplice (Ústecký kraj).

### 3. Územní distribuce romské populace v cenzu 2011

Tabulka č. 11 **Rozložení romské populace podle okresů (SLDB11)**

Okres	Abs. počet	Podíl	Okres	Abs. počet	Podíl
Ostrava-město	2 608	5,9	Nymburk	403	0,9
Praha	2 523	5,7	Chrudim	395	0,9
Brno-město	1 961	4,4	Trutnov	391	0,9
Karviná	1 828	4,1	Litoměřice	362	0,8
Most	1 825	4,1	Rokycany	322	0,7
Ústí nad Labem	1 419	3,2	Rychnov nad Kněžnou	308	0,7
Děčín	1 377	3,1	Šumperk	300	0,7
Přerov	1 336	3,0	Kroměříž	284	0,6
Chomutov	1 268	2,9	Svitavy	275	0,6
Sokolov	1 154	2,6	Havlíčkův Brod	264	0,6
Teplice	996	2,2	Uherské Hradiště	259	0,6
Liberec	881	2,0	Tábor	258	0,6
Olomouc	854	1,9	Prachatice	254	0,6
Bruntál	840	1,9	Tachov	253	0,6
Hradec Králové	833	1,9	Brno-venkov	252	0,6
Kladno	828	1,9	Domažlice	252	0,6
Plzeň-město	792	1,8	Hodonín	245	0,6
Pardubice	738	1,7	Příbram	240	0,5
České Budějovice	725	1,6	Třebíč	234	0,5
Prostějov	709	1,6	Klatovy	233	0,5
Jablonec nad Nisou	676	1,5	Jeseník	229	0,5
Opava	673	1,5	Rakovník	219	0,5
Vsetín	673	1,5	Vyškov	210	0,5
Karlovy Vary	655	1,5	Strakonice	209	0,5
Louny	649	1,5	Praha-východ	199	0,5
Česká Lípa	646	1,5	Plzeň-sever	196	0,4
Náchod	576	1,3	Beroun	194	0,4
Cheb	547	1,2	Praha-západ	176	0,4
Jičín	532	1,2	Břeclav	169	0,4
Nový Jičín	518	1,2	Semily	160	0,4
Kolín	491	1,1	Jindřichův Hradec	134	0,3
Kutná Hora	485	1,1	Žďár nad Sázavou	120	0,3
Český Krumlov	482	1,1	Znojmo	118	0,3
Mělník	472	1,1	Zlín	110	0,3
Ústí nad Orlicí	470	1,1	Plzeň-jih	104	0,2
Mladá Boleslav	469	1,1	Benešov	84	0,2
Jihlava	458	1,0	Blansko	72	0,2
Písek	454	1,0	Pelhřimov	62	0,1
Frydek-Místek	403	0,9	Celkem	44 373	100,0

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

Mapa č. 2 **Rozložení romské populace podle okresů v %** (SLDB11; 100 % = romská populace v ČR)

### 3.3 Rozložení romské populace podle velikosti obce

Tabulka č. 12 ukazuje rozložení romské populace z hlediska velikosti obce, což představuje další dimenzi prostorové distribuce. Největší část této populace (19 %) žije ve středně velkých obcích o velikosti 20 až 50 tisíc. S výjimkou nejmenších obcí (do 200 obyvatel), kde najdeme jen velmi nepatrnou část této populace, můžeme konstatovat, že romská populace se vyskytovala ve všech velikostních sídlech v České republice.

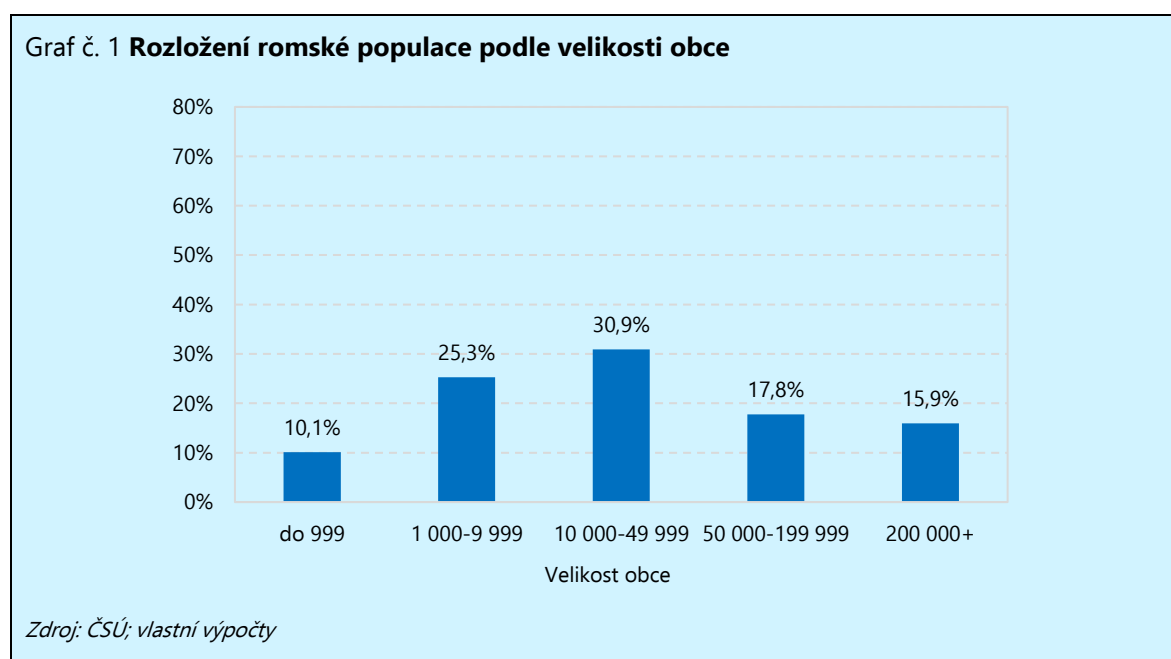
Tabulka č. 12 **Rozložení romské populace podle velikosti obce**

Velikost obce	Abs. počet	Podíl
<b>Do 199</b>	323	0,73
<b>200 až 499</b>	1 790	4,03
<b>500 až 999</b>	2 378	5,36
<b>1 000 až 1 999</b>	2 491	5,61
<b>2 000 až 4 999</b>	4 528	10,2
<b>5 000 až 9 999</b>	4 194	9,45
<b>10 000 až 19 999</b>	5 371	12,1
<b>20 000 až 49 999</b>	8 350	18,82
<b>50 000 až 99 999</b>	6 430	14,49
<b>100 000 až 199 999</b>	1 446	3,26
<b>200 000 až 499 999</b>	4 549	10,25
<b>1 000 000 a více</b>	2 523	5,69
<b>Celkem</b>	44 373	100,0

*Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty*

### 3. Územní distribuce romské populace v cenzu 2011

V grafu č. 1 jsme sloučili obce z hlediska velikosti do pěti velikostních kategorií, což umožňuje přehledněji demonstrovat procentuální rozložení romských osob v nich. Dvě třetiny (65 %) romských osob se v roce 2011 nacházelo ve městech od 10 tisíc obyvatel a více, z toho jedna třetina (33 %) pak ve městech nad 50 tisíc obyvatel. Dokládá to, že Romové v České republice představují převážně městské obyvatelstvo. Na druhé straně v obcích do 1 000 obyvatel žilo přibližně 10 % této populace, což je menší podíl osob ve srovnání s obecnou populací, kde je podíl osob žijících v nejmenších obcích (do 1 000 obyvatel) kolem 17 %.



Tabulka č. 12 ukazuje podrobné rozložení romské populace z hlediska velikosti obcí v jednotlivých krajích. To, že populaci Romů v České republice představuje převážně městské obyvatelstvo, platí nejvíc pochopitelně v případě Prahy, pak v Jihomoravském a Moravskoslezském kraji. V případě těchto krajů jde navíc o koncentraci do jedné metropole na území kraje. V jiných krajích představuje cílová populace rovněž převážně městské obyvatelstvo, ale diverzifikovanější do více měst.

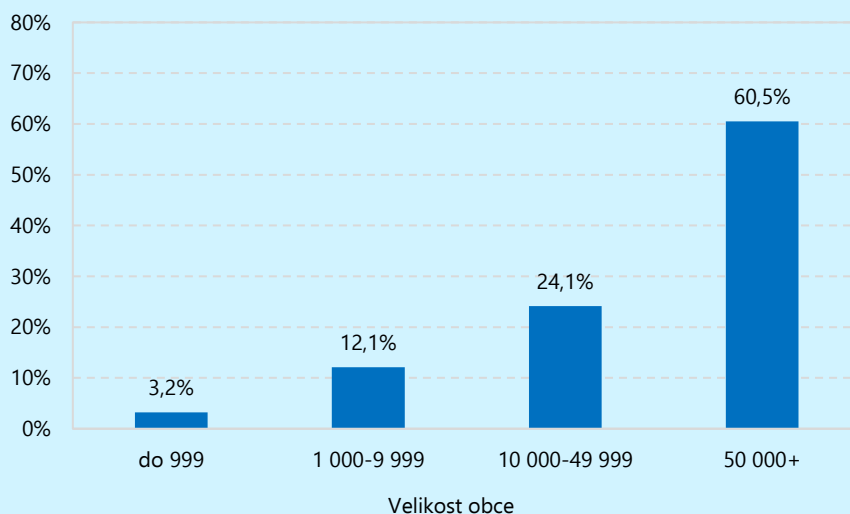
Tabulka č. 13 Rozložení romské populace v krajích dle velikosti obce (v %)

Kraj	Velikost obce										Celkem
	0–199	200–499	500–999	1 000–9 999	2 000–4 999	5 000–9 999	10 000–19 999	20 000–49 999	50 000–99 999	100 000–1 000 000	
Hlavní město Praha	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0
Jihočeský	1,6	4,3	3,6	3,7	17,7	8,0	10,4	26,2	24,6	0,0	100,0
Jihomoravský	0,6	2,1	4,0	3,6	5,4	3,8	4,0	11,7	0,0	64,8	100,0
Karlovarský	0,3	3,5	3,3	7,2	13,3	12,8	18,8	40,8	0,0	0,0	100,0
Královéhradecký	1,7	8,6	7,3	6,3	12,0	28,4	11,4	12,0	12,4	0,0	100,0
Liberecký	0,1	2,1	5,9	5,1	16,9	20,1	7,7	26,9	0,0	15,2	100,0
Moravskoslezský	0,2	1,9	1,1	1,8	2,7	7,7	5,0	19,2	22,9	37,7	100,0
Olomoucký	0,4	6,7	16,3	11,6	10,6	7,6	13,3	24,6	0,0	9,0	100,0
Pardubický	0,7	5,6	4,5	10,0	11,8	7,2	28,9	3,0	28,2	0,0	100,0
Plzeňský	2,6	8,0	5,7	10,5	16,3	6,1	13,9	0,8	0,0	36,2	100,0
Středočeský	1,1	7,3	10,8	9,7	13,7	9,3	20,8	16,1	11,2	0,0	100,0
Ústecký	0,1	2,7	3,7	4,6	13,1	7,3	17,5	19,8	31,3	0,0	100,0
Kraj Vysočina	4,0	6,7	6,4	5,5	4,0	19,3	1,6	20,3	32,2	0,0	100,0
Zlínský	0,8	2,3	6,9	4,5	8,0	8,3	10,6	53,5	5,0	0,0	100,0
<b>Celkem</b>	0,7	4,0	5,4	5,6	10,2	9,5	12,1	18,8	14,5	19,2	100,0

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

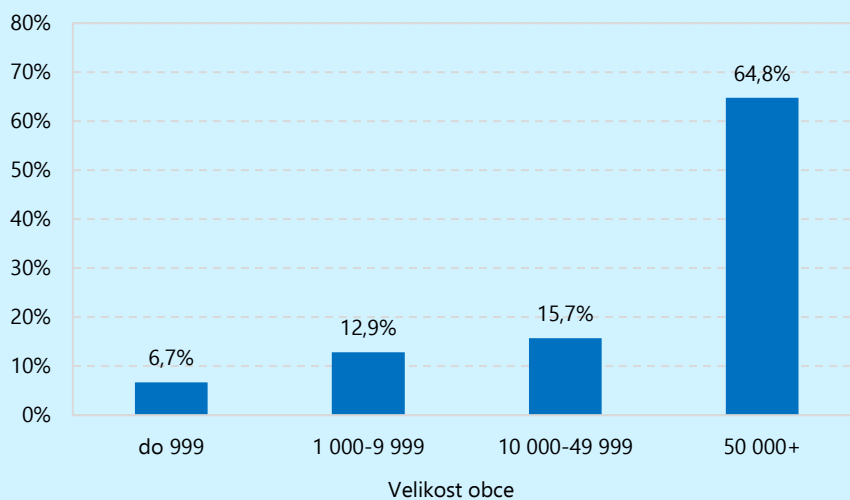
Pro přehlednější situaci v krajích jsme velikost obce zúžili na 4 kategorie, neboť největší města představují v jednotlivých krajích zpravidla velmi rozdílné velikostní kategorie (srov. např. Jihomoravský kraj a Ústecký kraj). V grafu č. 2 vidíme, že v Moravskoslezském kraji žilo v populačně větších městech (nad 50 tisíc obyvatel) a největších městech celkem 60 % všech osob romské populace. Podobně situace vypadá i v Jihomoravském kraji (viz graf č. 3), kde se v roce 2011 téměř 65 % všech romských osob žijících v kraji koncentrovalo v Brně. V těchto dvou krajích je to téměř dvojnásobek oproti celorepublikovému podílu Romů (33 %) v největších městech. V případě těchto dvou krajů, Moravskoslezského a Jihomoravského, spolu s hlavním městem, má tedy populace romského obyvatelstva převážně charakter velkoměstského obyvatelstva.

Graf č. 2 Rozložení romské populace podle velikosti obce v Moravskoslezském kraji



Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

Graf č. 3 Rozložení romské populace podle velikosti obce v Jihomoravském kraji

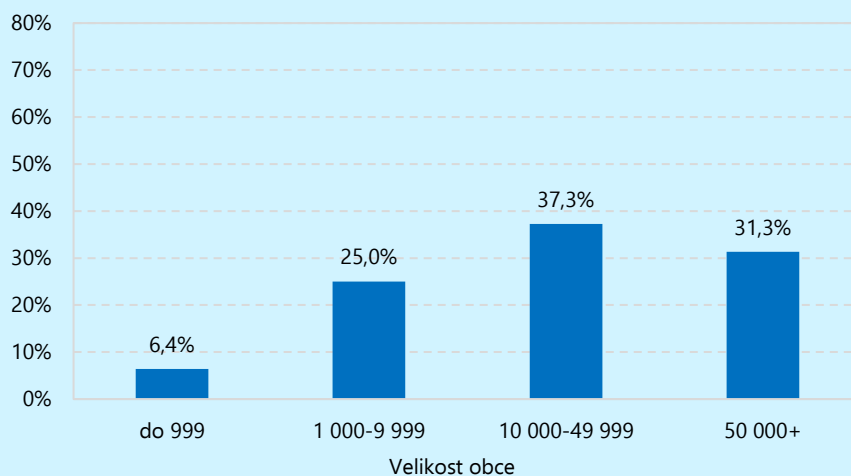


Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

Převaha obyvatelstva města střední velikosti charakterizuje také Ústecký kraj (viz graf č. 4), kde, jak jsme viděli (viz tabulka č. 10), žilo v roce 2011 nejvíce osob deklarujících romskou národnost či romský mateřský jazyk. Podobná převaha městského obyvatelstva platí také pro Jihočeský, Karlovarský (okres Sokolov) a Pardubický kraj, kde v obcích s počtem obyvatel od 10 tisíc a více se nacházelo 60 % populace romských osob žijících v těchto krajích. Do této kategorie lze zařadit i Zlínský kraj (okres Vsetín), tedy kraj s druhým nejmenším počtem romských osob v roce 2011 (viz graf č. 5).

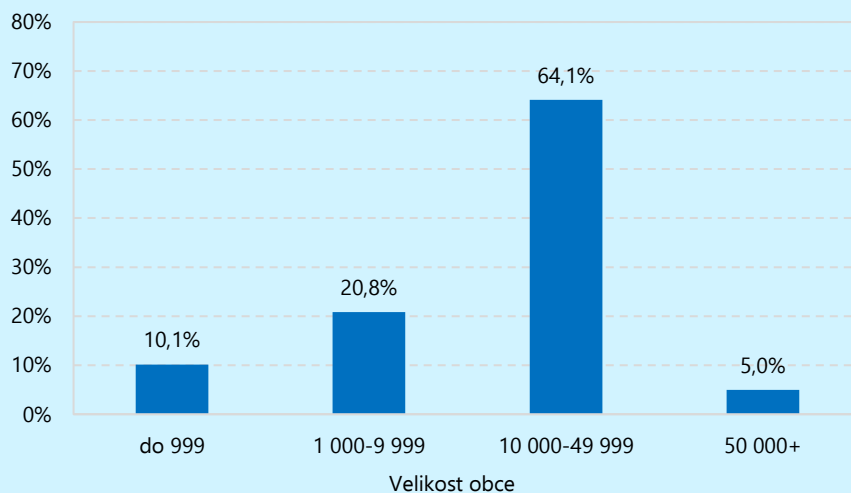


Graf č. 4 Rozložení romské populace podle velikosti obce v Ústeckém kraji



Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

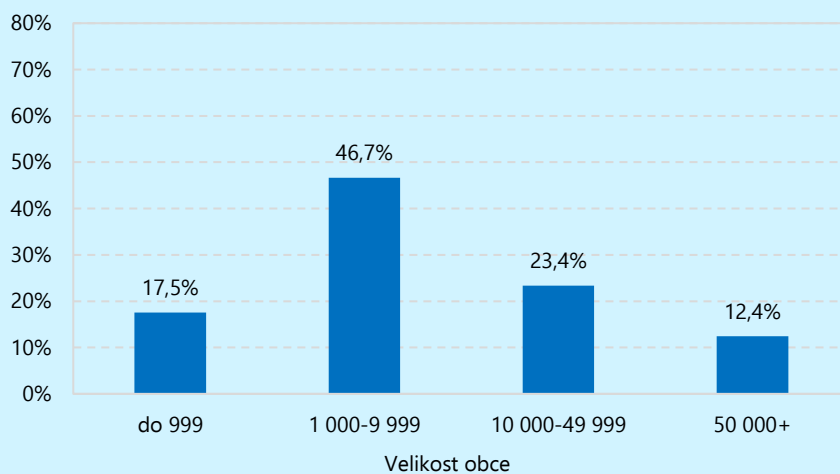
Graf č. 5 Rozložení romské populace podle velikosti obce ve Zlínském kraji



Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

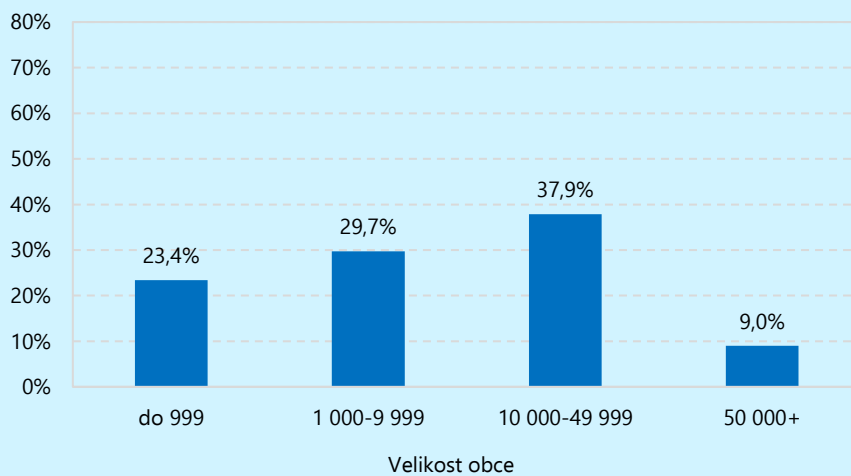
Opak ke krajům, ve kterých v roce 2011 v rámci romské populace dominuje městské obyvatelstvo, představují kraj Královéhradecký (viz graf č. 6) a Olomoucký (viz graf č. 7). V prvně jmenovaném skoro dvě třetiny romské populace (64 %) žily v menších městech či obcích (do 10 tisíc obyvatel). V Olomouckém kraji žilo v menších městech a obcích 53 % Romů. Romská populace má v těchto dvou jmenovaných krajích (Královéhradecký a Olomoucký) tedy převážně charakter obyvatelstva vesnic či malého města.

Graf č. 6 Rozložení romské populace podle velikosti obce v Královéhradeckém kraji



Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

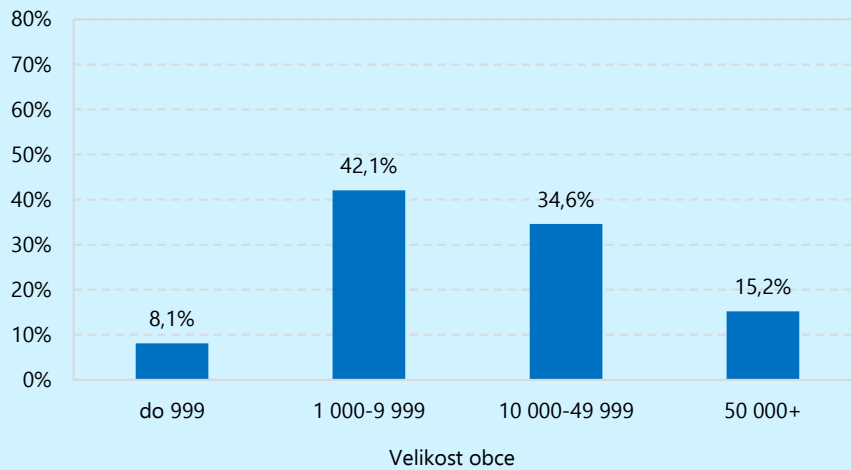
Graf č. 7 Rozložení romské populace podle velikosti obce v Olomouckém kraji



Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

Poslední kategorii představují tzv. „vyvážené“ či „smíšené“ kraje: Středočeský, Liberecký, Plzeňský a Kraj Vysočina s přibližně stejným poměrem romských osob žijících ve středně velkých a větších městech a malých městech či obcích, což můžeme ukázat na příkladu Libereckého kraje (viz graf č. 8).

Graf č. 8 Rozložení romské populace podle velikosti obce v Libereckém kraji



Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

Kraje České republiky lze z hlediska převažujícího charakteru populace romského obyvatelstva rozdělit do následujících 4 základních kategorií:

1. kraje s romskou populací převážně velkoměstského typu obyvatelstva (Hlavní město Praha, Jihomoravský a Moravskoslezský);
2. kraje s romskou populací převážně obyvatelstva typu středně velkého města (Jihočeský, Karlovarský, Pardubický, Ústecký a Zlínský);
3. kraje s romskou populací převážně typu obyvatelstva vesnic či malého města (Královéhradecký a Olomoucký);
4. kraje s „vyváženým“ rozložením romské populace v různých velikostních typech obcí (Liberecký, Plzeňský, Středočeský a Kraj Vysočina).

### 3.4 Překryv obcí s přítomností romské populace s obcemi s výskytem sociálně vyloučených lokalit

Data ze SLDB11 jsme na základě identifikátoru obce propojili s daty o sociálně vyloučených lokalitách (SVL) v obcích uvedených v „Mapě sociálně vyloučených lokalit v ČR“ z roku 2015. SVL data ukazují jednak odhady počtu SVL v rámci obcí a jednak odhady počtu osob, nikoliv však nezbytně s romskou národností nebo s romským jazykem, které v těchto SVL žijí.<sup>7</sup>

Podle těchto dat bylo v ČR v roce 2015 celkem 297 obcí s alespoň jednou SVL. Celkový počet SVL byl pak 606. Ve čtyřech malých obcích do 500 obyvatel (jedná se o Beřovice ve Středočeském kraji, Cotkytle v Pardubickém kraji a Mířkov a Rybník v Plzeňském kraji) je v datech o SVL označena

<sup>7</sup> Více k projektu viz <https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/index2679.html?page=1>

### 3. Územní distribuce romské populace v cenzu 2011

jedna SVL, nicméně podle dat SLDB11 se v těchto obcích nenachází nikdo z romské populace. Ve všech zbylých obcích, v nichž byly identifikovány SVL v roce 2015, nacházíme v datech SLDB11 osoby romské populace. Konkrétně to znamená, že překryv SVL s přítomností romské populace v obcích při SLDB11 je v 98,6 % (293 z 297 obcí). Z hlediska počtu Romů v obcích je překryv téměř tříčtvrtinový. Konkrétně ze 44 373 osob romské populace v SLDB11 žije 33 034 osob v obcích, v nichž byly identifikovány SVL (33 034/44 373=76 %). I když se tyto údaje netýkají jedněch a těch samých jedinců, nevíme tedy, že ti, kteří uvádějí romskou národnost nebo romský jazyk, jsou zároveň ti, kteří žijí v SVL, přesto považujeme překryv těchto údajů za tolik významný, abychom mohli konstatovat, že tam kde se vyskytuje romské obyvatelstvo v ČR, najdeme také s velkou pravděpodobností SVL.

Tabulka č. 14 ukazuje obce, v nichž se vyskytuje **nejvyšší počet SVL v ČR** a dále obsahuje sloupec odhadů počtu obyvatel v těchto SVL v rámci obcí a velikost romské populace v těchto obcích na základě dat SLDB11. Největší celkový odhadovaný počet osob žijících v SVL mají tři největší města: Brno-město, Ostrava-město, Praha a dále města Ústeckého kraje: Ústí nad Labem, Most, Chomutov a město Bruntál v Moravskoslezském kraji. Z hlediska počtu okresů se SVL jde zejména o Moravsko-slezský (8 okresů), Ústecký (7 okresů) a Karlovarský kraj (6 okresů). Kraje, na jejichž území se v roce 2015 SVL nenacházely, byly Kraj Vysočina a Zlínský kraj.

Tabulka č. 14 **Obce podle počtu SVL, populace v SVL a romské populace**

Kraj	Okres	Obec	SVL počet	SVL počet obyvatel	Romská populace SLDB11
Moravskoslezský	Ostrava-město	Ostrava	13	7 800	2 588
Středočeský	Kladno	Kladno	12	1 000	478
Jihomoravský	Brno-město	Brno	8	8 000	1 961
Hlavní město Praha	Praha	Praha	7	7 000	2 523
Karlovarský	Karlovy Vary	Karlovy Vary	7	820	255
Ústecký	Chomutov	Chomutov	7	3 400	555
Ústecký	Most	Most	7	5 400	1 236
Plzeňský	Tachov	Stříbro	6	280	42
Středočeský	Kladno	Slaný	6	470	89
Středočeský	Příbram	Příbram	6	600	46
Jihočeský	České Budějovice	České Budějovice	5	800	618
Karlovarský	Cheb	Teplá	5	310	35
Královéhradecký	Náchod	Náchod	5	300	224
Liberecký	Jablonec nad Nisou	Jablonec nad Nisou	5	230	408
Moravskoslezský	Nový Jičín	Odry	5	140	62
Moravskoslezský	Opava	Opava	5	540	347
Olomoucký	Přerov	Přerov	5	1 000	571
Pardubický	Ústí nad Orlicí	Ústí nad Orlicí	5	160	59
Ústecký	Děčín	Šluknov	5	1 000	142
Ústecký	Louny	Žatec	5	740	74
Ústecký	Ústí nad Labem	Ústí nad Labem	5	7 400	1 238
Jihočeský	Jindřichův Hradec	České Velenice	4	100	36
Jihočeský	Strakonice	Strakonice	4	220	148

### 3. Územní distribuce romské populace v cenzu 2011

pokračování tabulky

Kraj	Okres	Obec	SVL počet	SVL počet obyvatel	Romská populace SLDB11
Jihočeský	Český Krumlov	Český Krumlov	4	300	188
Karlovarský	Cheb	Aš	4	310	39
Karlovarský	Cheb	Cheb	4	300	360
Karlovarský	Karlovy Vary	Ostrov	4	230	194
Karlovarský	Sokolov	Nové Sedlo	4	280	59
Královéhradecký	Náchod	Broumov	4	575	127
Liberecký	Liberec	Liberec	4	200	359
Liberecký	Liberec	Bulovka	4	150	65
Liberecký	Česká Lípa	Česká Lípa	4	380	227
Moravskoslezský	Bruntál	Bruntál	4	1 600	305
Moravskoslezský	Bruntál	Krnov	4	670	249
Moravskoslezský	Karviná	Orlová	4	890	190
Moravskoslezský	Nový Jičín	Nový Jičín	4	280	162
Moravskoslezský	Opava	Vítkov	4	290	136
Olomoucký	Prostějov	Prostějov	4	340	180
Plzeňský	Plzeň-město	Plzeň	4	820	778
Středočeský	Kutná Hora	Kutná Hora	4	260	243
Středočeský	Mělník	Neratovice	4	270	101
Ústecký	Děčín	Varnsdorf	4	920	167
Ústecký	Teplice	Teplice	4	800	300

Zdroj: ČSÚ; Mapa sociálně vyloučených lokalit v ČR; vlastní výpočty

## 4. Popis vícestupňového náhodného výběru z romské populace

Data z cenzu 2011 o územní distribuci romské populace jsme využili jako oporu výběru pro konstrukci výběrového souboru v rámci výběrového šetření romské populace. Výběrový soubor je vybrán tak, aby v maximální možné míře reprezentoval romskou populaci z hlediska prostorové distribuce ve všech krajích, okresech a městech České republiky. Podobnost mezi strukturou vzorku a populací zajišťují dva faktory: 1) velikost vzorku; 2) způsob výběru vzorku. Platí přitom dvě skutečnosti. Za prvé, s rostoucí velikostí vzorku roste také podobnost mezi populací a vzorkem. Za druhé, každá výzkumná jednotka (v našem případě cílová osoba) má mít stejnou pravděpodobnost, že bude do vzorku zahrnuta. Při konstrukci vzorku vycházíme z obou těchto faktorů.

Konstruovaná velikost vzorku je 3 000 respondentů. Jedná se o dvojnásobně větší vzorek, než plánujeme sebrat (1 500 respondentů). Takto velký vzorek konstruujeme ze dvou důvodů: 1) data v SLDB jsou sbírána v domácnostech, což znamená, že informace o národnosti či romském mateřském jazyku se shlukují právě v těchto domácnostech. Je pravděpodobné, že pokud se přednosta domácnosti přihlásil k romské národnosti nebo uvedl romský mateřský jazyk, tak se tato charakteristika netýkala pouze jeho, ale byla přiřazena i dalším členům domácnosti; 2) u osob romské populace předpokládáme větší než obvyklou míru odmítnutí účasti na tomto typu (standardizovaného) dotazování.

### 4.1 Postup konstrukce vzorku

S ohledem na územní distribuci romské populace v celé České republice, vzorek z romské populace konstruujeme na základě vícestupňového náhodného výběru (VNV). VNV je sekvence po sobě jdoucích náhodných výběrů, přičemž je nezbytné v tomto případě zohlednit rozdílnou alokaci zkoumaných jednotek v jednotlivých výběrech, a přitom dbát na dostatečnou velikost vzorku, tedy finální počet respondentů. VNV jsme realizovali v následujících třech konkrétních krocích:

1. Systematickým náhodným výběrem bylo vybráno 116 obcí (ve všech krajích a v 59 okresech) s ohledem na proporční alokaci romské populace v těchto obcích. Znamená to, že byly vybrány takové obce, aby romská populace v nich reprezentovala romskou populaci v SLDB11. Konkrétně jsme všechny obce, v nichž se vyskytovala romská populace v roce 2011 podle námi definovaných kritérií (romská národnost/romský jazyk/kombinace), nejdříve seřadili podle velikosti zastoupení romské populace od nejvyššího zastoupení po nejnižší (celkový počet takových obcí v roce 2011 v datech SLDB byl 2010). Z tohoto seznamu byl pak systematicky náhodně vybrán (bez vracení vybraných obcí do výchozího seznamu) vzorek 116 obcí na základě hierarchického rotačního algoritmu (ve statistickém programu Stata), který zaručuje, že vybrané obce z hlediska podílu romské populace reprezentují obce, v nichž se v roce 2011 romská populace vyskytovala. Konkrétně tedy, že jsou ve výběru 116 obcí zastoupeny všechny typy obcí ze SLDB z roku 2011 s ohledem na zastoupení romské populace v nich.
2. V rámci obcí jsme pak postupovali podobně. Ve vybraných 116 obcích byly identifikovány základní sídelní jednotky (ZSJ), kde se romská populace vyskytuje. Tyto jednotky byly seřazeny podle

velikosti zastoupení romské populace. Na základě stejného algoritmu (systematický náhodný výběr bez vracení vybrané ZSJ do seznamu) jsme realizovali výběr 428 ZSJ v obcích, a to s ohledem na proporční alokaci romské populace v těchto ZSJ.

3. Vybrané ZSJ jsme zpracovali do mapových podkladů, které byly předloženy lokálním expertům. Cílem tohoto kroku bylo validizovat přítomnost romské populace v těchto ZSJ, případně identifikovat, ve kterých ZSJ nekoresponduje odhad oslovených expertů o počtu osob cílové populace v daném místě s očekáváním na základě SLDB z roku 2011.

Díky těmto jednotlivým krokům vícestupňového náhodného výběru nejsou respondenti výzkumu rozptýlení po celém území ČR. Vzorek je s ohledem na prostorové kritérium kompaktnější než vzorek realizovaný na základě prostého náhodného výběru. Přitom při jednotlivých krocích vícestupňového náhodného výběru nehrozí, že by byl vzorek nějakým způsobem vychýlen nebo zkreslen. Jedná se o reprezentativní vzorek z romské populace s ohledem na její známé i neznámé charakteristiky, který je z hlediska realizace proveditelný a z hlediska finančního maximálně možně úsporný. Kvalitu vzorku (reprezentativnost) kontrolujeme srovnáním se základní populací pomocí distribuce romské populace podle krajů, okresů a velikosti sídla (obce).

Tabulka č. 15 ukazuje srovnání základního souboru, tedy populace, a našeho výběrového souboru podle velikosti obce, v níž respondenti žijí. Velikost obce je známé kritérium, pomocí něhož lze kontrolovat „kvalitu“ výběrového souboru s ohledem na základní soubor. Přesněji řečeno, na základě tohoto kritéria lze určit, jak moc se liší náš výběr od populace, kterou má reprezentovat. Při konstruované velikosti vzorku 2 978 respondentů není v jednotlivých kategoriích velikosti obce tato odlišnost vyšší, než je jedna desetina procenta (s výjimkou nejmenší velikostní kategorie sycené nízkým počtem prvků).

Tabulka č. 15 **Srovnání základního souboru (populace) a výběrového souboru podle velikosti obce**

Velikost obce	Základní soubor		Výběrový soubor	
	počet	%	počet	%
do 199	323	0,73	0	0
200 – 499	1 790	4,03	119	4,01
500 – 999	2 378	5,36	161	5,41
1 000 – 1 999	2 491	5,61	168	5,64
2 000 – 4 999	4 528	10,2	306	10,28
5 000 – 9 999	4 194	9,45	284	9,54
10 000 – 19 999	5 371	12,1	363	12,19
20 000 – 49 999	8 350	18,82	565	18,97
50 000 – 99 999	6 430	14,49	435	14,61
100 000 – 199 999	1 446	3,26	98	3,29
200 000 – 499 999	4 549	10,25	308	10,34
1 000 000 a více	2 523	5,69	171	5,74
Celkem	44 373	100,0	2 978	100,0

Zdroj: ČSÚ; vlastní výpočty

## 4.2 Posouzení výběrového souboru lokálními experty

Přestože analýza územní distribuce romské populace na datech z cenzů 2001 a 2011 nás vede k závěru o použitelnosti dat z cenzu jako opory výběru pro výběrové šetření romské populace, data z cenzu 2011, která za tímto účelem používáme, jsou v době přípravy výběrového šetření (2021) zastaralá. Čím nižší územní celek, tím spolehlivost, že se v něm budou nadále vyskytovat osoby z romské populace v předpokládaném rozsahu, klesá, což může mimo jiné zvyšovat náklady při sběru dat. Proto jsme se rozhodli nechat posoudit nejnižší vybrané jednotky, v našem případě základní sídelní jednotky v obcích, lokálními experty. Zajímalo nás zejména, zda se cílová populace v jednotce podle zkušeností lokálního experta nadále nachází, a pokud ano, tak zda její rozsah odpovídá předpokladu odvozenému z dat z cenzu 2011.

Jak uvádíme výše, vybráno bylo celkem 116 obcí a v jejich rámci 428 ZSJ, z čehož vyplývá, že v jedné obci mohlo být vybráno více ZSJ. Obcí, u kterých lokální expert uvedl, že alespoň jedna ZSJ ve výběru je aktuálně bez zástupců romské populace, bylo 28, a situace se týkala celkem 56 ZSJ. U 23 obcí nebyla identifikována žádná (vybraná) ZSJ, kde by se romská populace aktuálně nacházela, s tím, že v 17 případech šlo o situaci, kdy jsme pro danou obec nesehnali žádného lokálního experta, nebo situaci nebyl schopen posoudit. Pouze v 6 obcích (5 % vzorku) můžeme s oporou lokálního experta konstatovat, že romská populace se zde pravděpodobně nenachází. V pěti případech šlo o obce do 19 999 obyvatel, v jednom případě o obec velikosti 10 000 až 19 999 obyvatel. Z hlediska velikosti romské populace šlo o obce s: 9, 15, 31, 34, 56 a 194 romskými obyvateli.

Samozřejmě, čím nižší územní celek, a dodejme, že také čím nižší počet osob z romské populace v něm, tím je náchylnější ke změně. Ze 428 vybraných ZSJ nebyla romská populace identifikována v 54 případech (13 %), byla identifikována v 257 případech (60 %), s tím, že v dalších 117 ZSJ (27 %) nebyla situace zjištěna (nebyl lokální expert nebo nevěděl).

Z hlediska použitelnosti dat z cenzu na úrovni obcí jako opory výběru pro použití v rámci výběrového šetření romské populace považujeme tento výsledek za velmi uspokojivý, hovoříci ve prospěch relativní spolehlivosti dat získaných cenzem, a to i s delším časovým odstupem.

Na základě posouzení aktuální situace ve vybraných obcích a ZSJ lokálními experty bylo nutné upravit výběrový soubor, a to následujícím způsobem. Ze souboru byly vynechány ty ZSJ, u kterých nebyla potvrzena přítomnost cílové populace, nebo byly na úrovni „0“, upraveny počty rozhovorů v rámci ZSJ, kde byly indikovány nízké počty cílové populace a zároveň o něco vyšší počty cílových rozhovorů. U téměř 50 ZSJ, u kterých byla indikace cílových respondentů v lokalitě „nevím“, „neodpovídá“, „nezjištěno“, a byly k dispozici mapové podklady, byly mapy porovnány s cílovým počtem respondentů a upraveno dle počtu vyznačených míst na mapě. U kategorie „méně“ bez bližší specifikace byl přiřazen hromadný odhad na úrovni ½ původního odhadovaného počtu osob z cílové skupiny v dané ZSJ a zároveň byl nejvyšší počet dotazovaných stanoven na 50 % úrovně této nové hladiny. Tabulky č. 16 a 17 zobrazují výsledné parametry výběrového souboru ve srovnání se základním souborem a výběrovým souborem před úpravou na základě podkladů lokálních expertů.



#### 4. Popis vícestupňového náhodného výběru z romské populace

Tabulka č. 16 **Srovnání základního souboru a výběrového souboru po úpravě na základě posouzení situace lokálními experty (LE); distribuce z hlediska krajů**

Kraj	Základní soubor		Původní výběrový soubor		Výběrový soubor po úpravě na základě podkladů od LE	
	počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl
Hlavní město Praha	2 523	5,69	171	5,74	161	7,11
Jihočeský	2 516	5,67	202	6,78	161	7,11
Jihomoravský	3 027	6,82	162	5,44	128	5,66
Karlovarský	2 356	5,31	197	6,62	163	7,20
Královéhradecký	2 640	5,95	205	6,88	150	6,63
Liberecký	2 363	5,33	122	4,1	98	4,33
Moravskoslezský	6 870	15,48	450	15,11	352	15,55
Olomoucký	3 428	7,73	274	9,2	155	6,85
Pardubický	1 878	4,23	92	3,09	63	2,78
Plzeňský	2 152	4,85	99	3,32	77	3,40
Středočeský	4 260	9,6	221	7,42	129	5,70
Ústecký	7 896	17,79	684	22,97	550	24,30
Kraj Vysočina	1 138	2,56	35	1,18	24	1,06
Zlínský	1 326	2,99	64	2,15	52	2,30
<b>celkem</b>	<b>44 373</b>	<b>100,0</b>	<b>2 978</b>	<b>100,0</b>	<b>2 263</b>	<b>100,00</b>

Tabulka č. 17 **Srovnání základního souboru a výběrového souboru po úpravě na základě posouzení situace lokálními experty (LE); distribuce z hlediska velikosti obce**

Velikost obce	Základní soubor		Výběrový soubor		Úprava na základě LE	
	počet	podíl	počet	podíl	počet	podíl
Do 199	323	0,73	0	0	0	0
200 – 499	1 790	4,03	119	4,01	20	0,88
500 – 999	2 378	5,36	161	5,41	45	1,99
1 000 – 1 999	2 491	5,61	168	5,64	57	2,52
2 000 – 4 999	4 528	10,2	306	10,28	246	10,87
5 000 – 9 999	4 194	9,45	284	9,54	233	10,30
10 000 – 19 999	5 371	12,1	363	12,19	303	13,39
20 000 – 49 999	8 350	18,82	565	18,97	482	21,30
50 000 – 99 999	6 430	14,49	435	14,61	413	18,25
100 000 – 199 999	1 446	3,26	98	3,29	57	2,52
200 000 – 499 999	4 549	10,25	308	10,34	246	10,87
1 000 000 a více	2 523	5,69	171	5,74	161	7,11
<b>Celkem</b>	<b>44 373</b>	<b>100,0</b>	<b>2 978</b>	<b>100,0</b>	<b>2 263</b>	<b>100,0</b>

## Literatura

FONT, Joan a MÉNDEZ, Mónica (eds.), 2013. *Surveying Ethnic Minorities and Immigrant Populations Methodological Challenges and Research Strategies*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

FÓNADOVÁ, Laura, KATRŇÁK, Tomáš a ŠIMÍKOVÁ, Ivana, 2021. Populace Romů ve Sčítání lidu 2011 z hlediska územní distribuce a sociodemografické struktury. In. *Conference Proceedings of the 14th Annual International Conference RELIK 2021*. Prague: Prague University of Economics and Business. Dostupné z: <https://relik.vse.cz/2021/sbornik/en/toc.html>

KAPPELHOF, Joost, 2015. *Surveying Ethnic Minorities: the Impact of Survey Design on Data Quality*. Amsterdam: Netherlands Institute for Social Research

TOURANGEAU, Roger, 2014. Defining Hard-to-Survey Populations. In. TOURANGEAU, Roger, EDWARDS, Brad, JOHNSON, Timothy P., WOLTER, Kirk M. a BATES, Nancy (eds.). *Hard-to-Survey Populations*. Cambridge: Cambridge University Press, 3-20

### Zdroje dat

ČSÚ, 2001. *Sčítání lidu, domů a bytů*

ČSÚ, 2011. *Sčítání lidu, domů a bytů*

ČADA, Karel (ed.), 2015. *Mapa sociálně vyloučených lokalit v ČR*. Praha: MPSV, GAC spol. s r. o. Dostupné z: <https://www.esfcr.cz/mapa-svl-2015/www/analyza-socialne-vyloucenych-lokalit-gac.pdf>